

V sredo in saboto

izhaja in velja:

za celo leto . . .	5 for. — kr.
za pol leta . . .	2 " 70 "
za četert leta . . .	1 " 40 "
Po pošti:	
za celo leto . . .	6 for. 30 kr.
za pol leta . . .	3 " 20 "
za četert leta . . .	1 " 70 "

SLOVENEK.

„Živi, živi duh slovenski, bodi živ na veke!“

Nar. pesem.

Oznanila.

Za navadno dvestopno vers, se plačuje: 5 kr. ktera se enkrat 8 kr. ktera se dvakrat, 10 kr. ktera se trikrat natiskuje; večje pismenke plačujejo po prostoru.

Za vsak list mora biti kolek (štempelj) za 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo.

Št. 9.

V Celovcu v saboto 11. februarja 1865.

Tečaj 1/2

Še nekoliko potreb?

(Konec.)

Poglejmo v naše srednje šole. Tu bomo imeli še dosti truda, dok se nam podeli zagotovljena ravnopravnost. Še bomo morali slišati staro logiko: srednje šole pripravljajo za visoke šole, te so pa nemške, ergo — morajo tudi one nemške biti. Ali to ne velja! Poznamo gospoda, ki je prav malo nemški razumel, govoriti pa prav nič ni znal. Pride na dunajsko vseučilišče, in po dokončanih letih napravil je spraševanja tako izverstno, da malo kdo tako. Ali taki primeri nam ne bodo pomagali. Poiščimo si bolj praktične poti. Ko bomo imeli v Zagrebu jugoslovensko vseučilišče, (in ravno zdaj šolsko svetovavstvo to reč pretresa), bode nam lože. Takrat, mislimo, imelo bi se tako ravnati. V Ljubljani je za 735 učencev ena sama gimnazija premalo. Zadnji čas je že, da se napravi še druga. Že prihodnji deželni zbor imel bi to v pretres vzeti. Potem pa naj ena gimnazija pripravlja za dunajsko, una pa za zagrebško vseučilišče, t. j. ena naj ostane nemška, druga pa naj se napravi slovenska. Po drugih gimnazijah, kjer imajo paralelke, naj bode ena nemška, druga pa slovenska. To moramo doseči. Dokler pa tega nimamo, borimo se kakor koli mogoče. Najprej naj se naši domoljubi na slovenskih deželnih zborih že na prihodnjem zboru za to poganjajo, da se učencem na vseh slovenskih gimnazijah in realkah dovoli, da smejo vsaj pri kerščanskem nauku tudi v slovenskem jeziku odgovarjati; kjer so pa paralelke, naj se na eni predava nemški, na drugi pa slovenski. Da to od naših deželnih zborov zahtevamo, naravna je stvar; kajti oni so zastopniki naroda in imajo pravico in dolžnost razodevati želje tistih, ktere zastopajo. Se ve da bi gledé kerščanskega nauka ena sama beseda naših viših pastirjev več izdala, kot vsi govori na deželnem zboru. Ali kje so naši Slomšeki? — Kar se pa tiče ostalih predmetov, držimo se poti, ktere so se naši bratje Čehi držali, in ktero smo tudi mi že nastopili. Kakor nam očitalo se je tudi Čehom, da nimajo potrebnih knjig za šole. Na to so se Čehi lotili spisovanja knjig ter prosili, naj jih vlada poterdi za rabo v gimnazijah in realkah. Zatorej nas je zelo razveselila novica, da sta tudi g. Erjavec in g. Tušek že vlado prosila, naj dovoli, da se njun prirodopis v srednje šole vpelje. Radovedni smo zdaj, kako se bodo naši učiteljski zbori obnašali. Mislimo pa, da bi bili tudi tu deželni zbori kompetentni, svoj glas povzdigniti.

Glejmo, da dobomo letos zopet dve šolski knjigi in tako dalje vsako leto in imeli bomo kmalo vse knjige. Da bi se pa šolske knjige mogle na dan spraviti, navsotovali bi to pot. Že lani je kupila družba sv. Mohora 105 iztisov prirodopisja; nadjamo se, da se bode tudi prihodnjič tega vse hvale vrednega sklepa držala. Ravno tako naj bi ravnala „Slovenska Matica“. Vsaka slovenska čitavnica pa naj bi razmerno po 10 iztisov kupila, kar gotovo ni mnogo. Tako bi imeli zagotovljenih 350 eksemplarov; k temu bi se jih še nekaj prodalo bodi si po naročbi, bodisi po knjigarnah. Tiskarni

stroški bi se gotovo izplačali, narod pa bi dobil potrebnih knjig.

To je naše mnenje, in nočemo terditi, da je naj bolje. Kdor ve bolj praktično pot, naj jo blagovoli v „Slovenec“ naznaniti; kajti več oči več vidi.

Poslednjič pravi g. pisatelj: prosimo, da nam se dajo uradniki, ki znajo popolnoma slovenski jezik. Tu opomnimo gosp. pisatelja, da se pravica ne prosi, pravica se zahteva; in tu tem več, ker že sama postava veleva, da morajo uradniki v slovenskih deželah slovenski znati. Ako v kakem kraji ni tako, naj se naznani v časopisih, da vlada po njih izve, kako se postave spolnujejo. Kar se sploh tiče vpeljanja slovenskega jezika v uradnije, prošnje nič ne pomagajo; tu moramo sami začeti. Naj praktičniša pot zdi se nam ta, ktero so že oni dan „Novice“ nasvetovale, in ktere se naši severni bratje z dobrim vspehom derže; t. j. kar koli uradnijam pišemo, pišimo jim v slovenskem jeziku; ako nam pa one naših slov. vlog ne prejemljejo in nemške dopise pošiljajo, pritožimo se lepó in pohleвно, pa brez strahu, na višem in najvišem mestu, naša visoka vlada je do vseh narodov pravična in dobra. S tim bi se nič proti vladi ne zagrešili, saj ona sama uradnikom veleva, da morajo — kolikor je le mogoče — na slovenske vloge slovensko odpisovati. To je kratko pravilo, ki naj se ga vsaki Slovenec derži.

Končaje svoj spis rečemo še enkrat, da bi se moglo o tem še mnogo pisati. Naj vsakdo po svoji moči pripomore k občnemu blagru našega naroda. Ločimo se od naših čitateljev s prošnjo, naj se na Slovenskem, med Slovenci poslužujejo vselej in povsod le slovenskega jezika. Ako ne znaš književno govoriti, govori kakor te je mati naučila, in s časom se ti bo jezik sam ogradil. Tako delajo vsi narodi; bomo se mar mi sami sramovali svoje narodnosti in prekrasnega svojega slovenskega jezika!

Deržavni zbor.

Pogovori o znižanju osebnega davka na Sedmograškem, so bili sploh mikavni. Izvedelo se je tudi po njih, kako je z davki sploh. Res žalostno je povsod, in le en glas gre, da na sedajni podlagi ni pravična razmera davkov. E dini zemljiščni davek (zemljiščnina) se v Avstriji po šesterih kopitih pobira, tu tako, tam tako, brez stanovitne katasterske postave. Zato pa je tudi neizrečeno težko, semtertje zniževati ga, ker poderlo bi se vse zdajno davkovsko poslopje, ki bo še le tedaj terdno stalo, ke se vpelje po vsem cesarstvu stanoviten kataster. To pa se bo morebiti komej v 30. letih zgodilo! Sedmograški poslanci kaj pa da so se močno potezali, da bi nastopilo kako polajsanje. Ali tudi drugi so se za svoje ljudi vlekli, kar je prav. Vsem od kraja je treba marsikterih polajšav. Ministerstvo tudi ni h temu gluho, ali kaj, ker finančni minister vedno več novece potrebuje? Da bi pač kmalo zamoglo vse težave zmagati in vsem od kraja stanje polajšati!

V finančnem odboru pa so pretresovali, kako naj bo zanaprej z denarji, ki jih terja minister Šmerling

zato, da podpira tiste časnike, ki vlado zagovarjajo. Tašek svetuje, naj mu jih zanaprej odrekó, ker tako niso k pridru. Šmerling se letos ni tako jezno deržal, kakor lani. Rekel je vdano, da jih sicer res mora imeti, in pa da nekaj tudi izdaja nesrečnežem, ki iz Turškega pribežé. Herbst zdaj svetuje, ker so reči takšne in da minister mora nekaj imeti, naj se mu jih dovoli samo 200.000 gld. In per tem je tudi začasno, ostalo. Mi tudi mislimo, da je kupljena ali plačana hvala puhla hvala.

Avstrijsko cesarstvo.

Dežele niže-avstrijske.

Iz Beča. Dne 3. febr. M. Vsakemu narodu, kateri si je svoje narodnosti svest, in kateri v narodnem duhu napredovati želi, je čez vse posebno neodvisni politički list potreben, list, kteremu naloga je, narodu koristiti in njega v njegovih važnih zadevah zastopovati. Ta lepi namen si si tudi ti, že dolgo pričakovani „Slovenec“, na svoje čelo zapisal, in, ako Bog hoče, bodeš tudi srečno v blagor našemu milemu narodu to dosegel.

Ne vem, kaj bi v svojem prvem dopisu tebi iz našega glavnega mesta pisal; politika zdaj nekoliko miruje, in vse se le o zdajnem času, o veselem pustu pogovarja. Tudi jaz ti hočem tedaj nekaj o tem pisati, da bodeš potem razsodil, kako se kaj tukaj imamo. Govori in piše se sicer veliko o slabih časih, o pomanjkanji denarja, itd., pa vendarle prederznejem se reči, da to vsaj za naše mesto in za zdajni čas ne velja. Kako bi bilo mogoče, da bi ljudje stradali, ako imajo denarja dovolj, se na tako mnogoverstne načine razveseljevati? Ravno to pa se nam zdi prav nespametno, ker reče se lahko potem, vsaj ljudem nič ne manjka, ker take norčije uganjajo. Posebno slovi letos naše mesto zavoljo svojih „Maskenball-ov“ tako, da bogati gospodje inostranskih dežel k nam dohajajo, si tukaj dolge zimske večere kratiti. Še le pred kratkim je celo društvo Francozov v Beč prišlo, samo le, — da tukaj tako slovite „Maskenballe“ obiskujejo. Pa tudi ni kar si bodi, ako se na en večer po 6 in še več krajih na vsakoverstni način razveseljevati zamoreš.

In vendarle — povsod kamor se koli oberneš, povsod je polno, v gledališčih, na Maskenballih, v Soirée-ah itd., povsod se ljudje zabavljajo za svoj denar. Neki tukajšnji list je zrajtal, da so Dunajčani po teh zabavah v letošnjem pustu že čez pol milijona stotinjakov potrosili; kaj še le bode, preden bode pustu konec?

Svoj prvi dopis končavši samo še to omenim, da bodemo tukaj bivajoči Slovenci spomin Vodnikov 9. t. m. v „Diana-Saalu“ s slovesno „be se do“ praznovali. O programu in izpeljavi te besede prihodnjič.

Dežele notrajno-avstrijske.

*** Iz Celoveca.** Kmetom na deželi se pač terda godi. Za denar je huda, davki so visoki, vrednosti pa nima nobena reč, ne živina ne žito. Zatorej beremo po vseh novinah cele rajde tistih kmetov, ki svojih davkov alj dolgov ne morejo plačati in so na kant djani Vese-lilo nas je, ko smo brali uniden po časnikih, da je deželni odbor štajerski na financijalno vodnijo v Gradcu se obrnul, naj mu naznani, koliko kmetov je zastran davkov po celem Štajerskem na dolgu. Na podlagi tega sporočila misli se deželni odbor na vis. ministerstvo in državni zbor obrniti in prositi, naj se zastran iztirjevanja davkov poterpi, kolikor je le mogoče. — To je kaj lepo in hvalevredno; prav in potrebno bi bilo, da tudi drugi deželni odbori tako delajo, saj so za to, da zagovarjajo in branijo vsak svoje ljudi, — če ne, pride vse na boben.

F. V. Iz Bekštajna, 4. febr. (Občinske za-
deve.) 31. pr. m. je imel naš obč. odbor pri novem županu svoj drugi zbor. Pregledal je občinske račune in odločil za letos proračun. Razun tega pa se je posvetovalo, kako naj se zadostuje §§ 5. in 8. naše deželne postave od 25. jul. pr. l. zastran občinskih cest in poti. Ova dva §§. zaukazujeta namreč, da imajo občinske poti za navadno vožnjo pripravne biti, in da je za to vsaka občina skerbeti dolžna. Da se ne obložijo več stroški na občino, odločil je odbor, da ima to skerb vsak odbornik za svojo vas ali okolico prevzeti, in da naj se po tlaki (raboti) poti popravljajo. — Županov predlog, naj se iz obč. denarnice trem učiteljem, ki nedeljske šole v občini oskerbljujejo, odloči vsakemu 5 gld., odobril je odbor. Se ve da 5 for. ni veliko; pa obč. denarnica sama ni prebogata, in odbor je s to odločbo vsaj lepo pokazal, da mu je tudi za šole nekaj mar. V obč. imajo sedaj naše šole, ktere so bile poprej od županijstva zapuščene sirote, v novem županu skerbega prijetla. — Zastran obč. ubogih je odbor odločil, da se imajo po potrebi iz obč. denarnice podpirati, in ako kateri ubogih zbolí, naj se mu zdravnik preskerbi. Ker pa vsak odbornik uboge svoje vasi naj bolj pozna, odločilo se je, da sme župan le takrat kakemu ubogemu na obč. račun podporo dati, če od dotičnega odbornika naročilo sprejme. Vse občinske zadeve se bodo s časom prav lepo vpravale. Bil je že čas!

Iz Maribora. (O zadevah „slovenske Matice“.) (Dalje.) Kar se tiče pregleda tistih spisov, ki se bodo ponujali matici za natis, treba je to reč malo bolj natančno določiti, nego to stori §. 15. matičnih pravil. Stari pregovor pravi: Da se resnica prav spozna, treba je slišati dva zvona. Tedaj tudi ne bo škodilo, dva poročevalca o vsakem takem spisu poslušati. Tudi pisatelju se ne sme braniti, da bi zagovarjal svoje delo.

§. 15. in 19. sta tudi kriva, da imamo tako dragega tajnika, ki vendar ni odbornik. Tajnik pa naj bo odbornik na vsak način, naj ga že plačujemo ali ne. Hervatje pravijo: Tko radi, valja i da sudi; kdor dela, naj tudi sodi. Odbornikovo ime naj ne bode prazna čast, ampak naj se podeli tistim, ki duševno delajo za matico. Ker sem pa že pri §. 19, naj še omenim, da je ta §. še gnezdo za druge velike stroške. Po tem - le §. morajo tudi blagajnik in „potrebni drugi pomočniki“ plačani biti.

Take določbe utegnejo pač ves hasek zatreti, ki si ga mislimo po Matici pridobiti za omiko Slovencev. Na misel mi pride, kar sem nedavno bral v izvrstnem Praškem časniku „Politik“. Omenjena je tam neka vlada, ki misli, da le plačani uradniki samo vse zamorejo opraviti. V deželah tiste vlade je na pr. neka velika gora, kjer je ves les tako pokončan, da noče celo drugi več rasti. Vlada pa — namesto, da bi tamošnje prebivalce spodbadala, za svojo korist in deržavi v prid svojo pusto goro zopet pogojzdi — namesto da bi napravila drevoredišča i. t. d. — pošlje tje nekoliko plačanih gojzdnih svetovavcev in plačanih pomočnikov, ki si pisarnice najmejo in tam pišejo, kako bi se dal gojzd narediti! Les zavolj tega pa vendar ne raste.

Tako bo tudi s našo matico, ako se ne bodo našli samo taki možje, ki sebi in narodu v čast in prid — brez druge plače zanj delajo. Imeli bomo plačanega tajnika, plačanega blagajnika, plačane potrebne druge pomočnike — dopisovalo in odpisovalo se bo obilno.

Knjig pa ne bomo, ali ne bomo jih dosti imeli. Zakaj društvo sv. Mohora tako napreduje, in zakaj zamore svojim članom za 1 gld. na leto toliko knjig razposlati? Ker nobeden odbornik ne jemlje plače; ker

tedaj člani knjige dobivajo skorej le za gotove stroške teh knjig. Naj Matica posnema v tem društvo sv. Mohora; naj se naš domoljubni blagajnik odreče plači, ki mu jo pravila zagotavljajo, in naj se plačuje samo niže delo, ki se zastoj ne da dobiti.

(Dalje pride.)

Dežele trojedine kraljevine.

Iz Varaždina 5. februarja J. B. — Pri nas je toliko dogodeb, da ne vem, kaj bi vam poprej povedal. Kar je ljubi „Slovenec“ v št. 3. oznanil, da je varaždinski magistrat iz službe odpuščen, in da je g. Pogledič prevzel upravljanje, še do zdaj ni resnica. Kdor je to povedal, ni prav govoril. Jaz, ki tukaj živim, razložim to čisto drugače: Še meseca decembra p. l. bila je velika skupščina varaždinske županije. (Kaj so pri nas županije in županijske skupščine, povem čast. čitateljem Slovenčevim, ki tega prav ne vedó, drugo krat. (Lepó prosimo! Vredn.) V tej skupščini so gospodje skupščinarji hoteli skleniti: Naj se do prihodnjega zemeljskega ali bolj državne zbornice skupščine odlože, in naj g. pl. Pogledič, namestnik velikega župana (administrator), vse upravljanje te županije ta čas sam prevzame. To so sklenili zato, — kakor se govori — ker so jim neki starodavne ustavne pravice odvzete, ker nimajo nobene moči in ker nobeden njihov sklep ne obvelja. Tudi so hoteli to reč prihodnjemu domačemu zboru kot pritožbo izročiti. Razun dveh skupščinarjev in pervosednika ni nikdo besedice proti temu nasvetovanju znil, ter bi se bil gotovo po nasvetovanju sklep napravil, ko ne bi bil g. pervosednik seje pretergnul in sklep na prihodnji dan odložil. Ali še tisti dan na večer je dal g. pervosednik na vratih županijske hiše pribiti vlastoročno napisan oglas, da se odlaga ta skupščina na neodločen čas. Nekoliko dni za tem zares poprime g. namestnik velikega župana vse upravljanje županijsko in je imenovan za kraljevskega poverenika kar veliko veliko pomenja, ker ima skorej kraljevsko moč. Od tega časa vodi g. kralj: poverenik preiskovanje t. j. po versti poklicuje vse županijske častnike (uradnike), katere so župljani izvolili, k sebi in vse izprašuje in izpovedano zapisati daje. Kar se bode iz tega skuhalo, se še nič ne ve. Za greh se jemlje, da so se na večer pred skupščino pri prvem podžupanu skupščinarji pogovarjali. Ali g. prvi podžupan ni skupščinarjev sklical, kar bi menda radi dokazali, pa le sami so prišli k njemu po stari ustavni navadi in sicer le zato, da izvedo, kaj se bode drugi in sledeče dni delalo in o čem pogovarjalo, ker je vse to pri prvem podžupanu spravljeno.

Kar sem do tod povedal, ne tiče se mesta Varaždina, kateri je sloboden in kraljevski grad (mesto), in ne pripada županiji. Pa tudi v mestu imamo še bolj žalostnih dogodeb: Starešinstvo meščansko je pretečene pomladi sklenilo: Naj plačajo pašnino vsi, ki bodo pasli na srenjskem (mestnem) pašniku. Ta sklep ni bil všeč večini meščanov, torej so se pritožili namestniškemu svetovavstvu v Zagrebu. Ali tam jim pritožba ni obveljala; pritožili se se torej vis. dvorski kancelariji na Dunaj. To pašnino je malokdo plačal, da, še veliko od starešinstva jih je zaostalo s plačilom, torej je meščanski magistrat oglasil, da bode dal nekterim zato reči na boben oklicati. Res pošlje nekega dne pretečenega meseca nižega uradnika k nekemu meščanu, daj mu proda nekaj orodja. Ali mahoma se skupi velika množica meščanov, ne pusti reči prodajati in poroči pospódi meščanski: da bodo pašnino še le ta-

krat plačali, koto tudi vis. dvorska kancelarija zapove. Prihodnji četrtek, 26. januarja, ravno na terzni dan, pošlje magistrat zopet tistega uradnika k napomenjnému meščanu, kateri je pa na tergu bil, s panduri, žandarmi in vozom, naj popisane reči, ako bi tureda bilo, po sili vzame in v meščansko kučo pripelja. Ko so že reči dosti deleč pripeljali, snide se hipoma sila ljudi domačih in vnanjih, ki so prišli na somenj, otmê zarobljene reči, pandure in žandarme pa spodi. Razkačena množina se poda s šumom proti meščanski kuči. Sam Bog ve, kaj bi se bilo zgodilo, ako ne bi bil gospod Jozipovič, vlastelin Jankoveški in nekdanji župan Turopoljski, pogumno pred množico stopil in jo nagovoril, da je šel vsaki svojo pot. Magistrat je predal deležnike, na koliko jih pozna, kraljevski sodnji, za vsoje dostojanstvo pa je zaprosil dve zatljuje (kompanije) vojakov, ki so tudi 1. februarja prišle in to do 380 môž graničarjev gjurokov. Potem se le pride od vis. dvorske kancelarije odgovor na pritožbo, kateri pa tudi pravi, da se mora plačati pašnina. Nato vse hiti, da plača kakor zamore, svoje; ali je prepozno, ker je nesreča že gotova.

Vojaki namreč so prišli na njihov račun. Kdor pozna veliko siromaštvo in uboštvo večine deležnikov, mora ga v dno serca zaboleti in naj hujša jeza spopasti zoper tiste, ki so krivi te nesreče in sramote celega mesta. Sreča pa je še vendar, da so vojaki domači, ki se ponašajo prav verstno in človeško.

Ali še nisem na koncu z našimi nesrečami. Ravno je leto, kar je zgorela tukajšnja nekdanja duhanska tvornica (fabrika), ki se je zavoljo pomanjkanja delavcev opustila, in so čez zimo katastralci v njenih sobah (izbah) svoja dela opravljali. Veliko je bilo izgorelo pisem, in moralo se je z nova meriti, kar je veliko tisoč petic požerlo. To tvornico je dal vis. erar z nova sezidati, ali prav govoreč nadzidati, ker so ostali sež gani zidi. Ni še bilo čisto dogotovljeno ter so še znotrej nekaj dogotavljali, kar se 1. t. m. (bilo je 7 $\frac{1}{2}$ ure v jutro), streha podere in usede ter porine zide na vse četiri strani. Žali Bog, da je pri tej priložnosti nekaj mrtvih in težko ranjenih ostalo, čemur je kriva vnevarnost in težki južni sneg.

Banski sestanek započne jutri svoje zelo imenitno delo. Gotovo je, da večina velikašev in mnogo drugih poznanih noče iti na ta sestanek. Terdi se, da le izbornik (volitni red) od l. 48. in 61. velja, če ravno pomankljiv, in sicer zato, ker bi vsak drugi bil oktrojiran in neustaven. Vsako, še tako dobro oktrojiranje nam je pa tern v peti. Da še nimamo verlega izbornika, nismo sami krivi, nego okolnosti. L. 48. ni bilo časa dolgo zborovati, ker nam je bil neprijatelj pred vratni in smo morali za orožje seči, l. 61. so nas pa domu poslali, preden smo dogotovili svoje delo. Bog!

Ptuje dežele.

Italija.

Sardinsko. Res undanje homatije niso bile majhne. Nevarno rogoviljenje je bilo. Vlada se je morala s preselitvijo v Florenco še nekako podvizati. Kralj je po noči ubežal. Strašno so menda hruli, pa zdaj tudi kar nič „živijo“ klicali, sicer bi kralj vendar mesta tako zgodaj in skrivej zapustil ne bil. Ostri general Cialdini zdaj v nepokojnem Turinu zapoveduje. Da so pa Turinčani tako razkačeni, godi se zavolj tega, ker po preseljevanji veliko izgubé — Turin ne bo več veliko mesto! — in ker se o homatijah, ki so se meseca septembra godile, ne bode preiskavalo. Vojaki so neki zelo svoje-

voljno streljali in morili. Da bi kaj nečednega na dan ne prišlo, ustavili so vsa preiskovanja. — Pa tudi iz Palerme se sliši, da ni pri miru in pokoju. Zelo se neki vnema za kralja Franca II. in bi ga rado nazaj imelo. Tako se kaže bolj in bolj očitno, da nima sreče, kdor je zoper sv. cerkev! —

Razne novice.

* Jugoslovenska akademija imela je na koncu l. 1864 glavnicu gotovega denarja 173,926 gld., in jugoslovensko vseučilišče 11516 gld. Če se k temu še pridene premoženje ilirske Matice, ki se namerja z jugoslovensko akademijo zediniti, in pa to, kar je še obljubljenega, znaša premoženje jugosl. akademije že 300,000 gld.

* V Ameriki se že nekaj let sem strašno vojskujejo in sicer severni Amerikanci sami med seboj, t. j. severjani z jugovci. Kedar se njih armade na bojnem polju spoprimejo, ravno tako je, kakor bi dva sveta skupej planila. Od začetka vojske do majnika pretečene leta oborožala je severna vlada 3,015.800 vojakov; domu izpuštenih bilo je od teh samo 450.000 mož, pobitih pa na vojski in umerlih 1,800.000. Zdaj jih imajo vseh skupej 500,000, jugovci pa 250.000 mož.

* Po statističkih spisih bilo je l. 1863 v Avstriji 52,328 državnih uradnikov; teh je 16.000 političkih; 7250 sodnijskih; 16.862 finančnih; 4133 pri ministerstvu trgovine, 880 pri policiji, 1627 pri državnem računovodstvu.

Drobtine.

Stovstvene. (Slomšekove Drobtince.) Zastran njih se nam piše iz spodnjega Koroškega: „Dober tovor lahko kupca najde“, glasi se prislovica. To velja tudi o „Drobtincih“. Prikupile so se nam od nekdanj in prav radi smo jih tudi pri nas prebirali. Umerli so sicer milostljivi knezoškof, Anton Martin, ki so jih naj prej na svitlo dajali; vendar, hvala Bogu! skerbeli so, da ostanejo Slovencem ko blaga Njih dedščina. Tudi lanski tečaj 1864 ima obilno lepega in koristnega blaga, kakor so nam „Novice“ in „Zgodnja Danica“ naznanile. Ni davno kar mi je to tudi poterdil prijatelj v Celovcu, kteremu so se poslale, da bi jih ogledal. Po naši dekaniji smo se že meseca novembra naročili; da bi le po drugih predolgo ne bili odložili, naročiti se in naročnino škofiji poslati. Če bi taka bila, da bi se res nekteri zakasnil, lahko bi se nam godilo, kakor lani naročnikom v Goriški nadškofiji, kterim se ni moglo več vstreči; prepozno so se naročili in iztisov ni bilo več nobenih. Ravno zdej po zimi bi nam bile „ljube Drobtince“ naj bolj všeč, zdaj še ni dela na polji, in po dolgih zimskih večerih bi jih na kmetih pa lahko kteri predbral, drugi pa bi poslušali. Da bi jih le med ljudi spravljali dušni pastirji in radi priporočali.“

Temu pismu odgovorimo: Že nekaj časa „Drobtince“ za l. 1864 v rokah imamo in gotovo so se tudi na druge dekanije že razposlale. Pa škoda, da tako pozno, ker res od nekterih dekanij ne doidejo naročilni listi ob pravem času. Prav bi bilo, da bi prišle „Drobtince“ naj prej ko je mogoče med ljudi, kajti polne so zlatih resnic. Razdelitev je ostala stara in tudi roba je predobra kakor vselej; posebno pa se dopada, kar je še iz roke ranjcega knezoškofa samega. Tako se Slomškov duh vedno vnovič oživlja med Slovenci. Tudi v prihodnjic obljublja „Drobtince“ še donasati spisov iz po-

svečene roke škofove, kajti pravijo v predgovoru: „Obljubijo še tudi zanaprej biti zvest vertnar njih grobnega verta, pridno gojiti rajске cvetlice, kterih mnogo še tamkaj skritih cveti, in od leta do leta jih šopek Slovincem podati, ako jim mili Bog še dalje življenje ohrani.“ Ja, Bog nam ohrani preljube nam „Drobtince“, vi Slovenci pa pomagajte, da se ohranijo: Kupujte jih in dopisujte jim radi! —

Gospodarske. Časi so terdi in vsak umen gospodar dobro gleda, da si kak krajcar še na strani vjame. Za to pa ni pripravnejšega, kot sviloreja. Vsakega rodoljuba torej serčno veseli, da so se tudi Slovenci sviloreje bolj poprijeli in začeli pridno murbina drevesa saditi in svilne červice rediti. „Slovenec“ bode vsak mesec nazanoval, kaj naj pametni svilorejec vsak mesec dela zastran sviloreje.

Meseca februarja devaj 10 dni seme za svilne červice med okna in pusti ga tje od jutra do večera, da malo premerzne, — pa solnce ne sme nanj sijati. Dobro je tudi jajčka v snežnici alj deževnici večkrat kopati. Ako pa je seme v pukščah, se seme samo le omiva v čisti vodi, kterej dobro kaže polovico vina primešati. Potem se v zračni, merzli izbi dobro posuši in skerbno shrani. Če pa leži seme med suknjenimi cunjami, se seme omiva, kakor sicer posuši se in se spet v cunje zavije. Tudi ni napčno, da se jajčka lepo rahlo s topim nožem raz cunj spravijo, dobro posuše in v senčnem, hladnem prostoru shranijo.

Noben ne pozabi si še meseca februarja ali svečana dobrega semena za svilne červice preskerbeti. Meseca marca je pretoplo in červeci se že na potu lahko ožive in razlezejo. Naj bolje je semena si naročiti iz domačih alj pa severnih, merzlejših krajev.

Srečkanje.

* Srečke kneza Clary-ta so zadele sledeče številke: Št. 8578 dobi 25.000 gld., št. 7466, 3282, 28.712, 26.022, 38.104, 35.206, 12.316, 8342, 19.658, 35.558, 37.895, 11.178, 30.489, 39.292, 7232, 36.169, 27.061, 17.120, 33.670 dobé vsaka po 100 gld. Vse druge številke, ki so bile tudi zadete, dobé vsaka po 60 gld.

Žitna cena.

Na Koroškem: v Celovcu: beren pšenice: 4 gld. 47 — 50 kr. reži: 3 g. 30 — 37 kr. — ječmena 3 gld — ovsa: 1 gld. 75 kr. — turšice: 3 gld. 12 kr.; na Trebižu: beren pšenice: 4 gld. 80 kr. — reži: 3 gld 15 kr. — ječmena: 3 gld. — ovsa 1 gld 80 kr. — turšice: 3 gld. 70 kr. V Ljubljani (v žitnicah): vagán pšenice: 3 gld. 72 kr. — reži: 2 gld. 57 kr. — ječmena: 2 gld. 40 kr. — ovsa 1 gld. 85 kr. — turšice: 2 gld. 77 kr. — ajde: 2 gld. 93 kr. — prosá: 2 gld. 90 kr.

Loterija.

Terst: 76. 38. 62. 83. 47.

Dunajska borsá 10. febr. 1865.

5% metalike	72.45
5% nacional	79.40
1860 derž. posoj.	94.30
Bankine akcije	802
Kreditne „	189.20
London	113.30
Novi zlati	5.35
Srebro	112.50